

Hipogeu de Can Vilalba

Abrera

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Av. De Circumval·lació, 3 - 08630 Abrera.
Emplaçament A l'entrada de la urbanització de Can Vilalba per la carretera Martorell-Olesa de Montserrat BV-1201

Coordenades:

Latitud: 41.52305
Longitud: 1.92189
UTM Est (X): 410049
UTM Nord (Y): 4597384

Classificació

Número de fitxa 08001 - 80
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Modern Popular
Segle XVIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Actualment està tapat i colmat de terra; alguna arcada està trencada, presentant alguna esquerda.
Protecció Física
Accés Sense accés
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament d'Abrera. Pl. Constitució, 1. Abrera
Fitxes associades:
[Escut del Virrei Amat](#)
Autoria de la fitxa -ArqueoCat SL - Natàlia Salazar
Data de registre de la fitxa: dj., 15/02/2007 - 01:00

Descripció

Segons l'informe del tècnic de medi ambient de l'Ajuntament d'Abrera, Joan Carles Guix, la tarda del dia 8 d'octubre de 2004, durant uns treballs d'excavació d'una trinxera aproximadament a 12 m de distància del Casal Social de Can Vilalba, antigues quadres de la casa del mateix nom, es va trobar un arc fet de maons antics a 4 m de profunditat del camí principal d'accés al casal. Es va poder comprovar que aquest arc és l'entrada d'un túnel, de cronologia indeterminada, que penetra en el sentit sud-nord, perpendicularment al camí principal. L'existència d'aquest arc ja era coneguda per alguns veïns de Can Vilalba. De fet, durant la dècada de 1990, quan es va condicionar el camí principal d'accés al Casal Social, una excavadora que treballava en el terreny va destapar, de forma casual, l'arc de 0,80 m de diàmetre intern. Al costat dret d'aquest arc que donava entrada al túnel es va trobar una paret de pedra que estava escapçada d'antic. En els primers 3 m de secció del túnel es van trobar parets laterals i tres arcs més de sustentació del sostre fets amb maons antics i pedra. Al final d'aquesta secció es va trobar un enderroc de pedra que bloquejava el túnel, però, per un petit forat es va poder observar que aquell continuava uns 3 m més fins arribar a una paret. La boca del túnel es va tapar amb una planxa de ferro, per tal de marcar el lloc exacte de la seva entrada, i es va tornar a tapar amb terra. Es desconeix, de moment, la funció d'aquest hipogeu. Tant podria ser una fresquera per desar-hi aliments, com un celler subterrani o, fins i tot, un refugi o túnel d'evasió. Per tal d'esbrinar-ho caldria excavar-ho amb criteris arqueològics. S'ha de considerar, en tot cas, que aquest hipogeu es troba, d'una banda, a prop de l'emplaçament on estan les restes del castell de Voltrera, i de l'altra, a tocar al lloc on fins a la dècada de 1980 s'aixecava la casa de Can Vilalba.

Història

De manera genèrica es denomina "hipogeu" (que deriva del grec "hupogeion"), independentment de la seva funció (ja sigui fresquera, refugi, etc.), a qualsevol estructura excavada per l'home sota (hipo) terra (gea). S'han documentat paral·lels d'aquestes estructures a Sant Boi de Llobregat amb funcionalitat diversa. A Abrera coneixem dos exemples més: el de la masia de Can Pous, al qual es pot accedir sense dificultats, ja que es conserva en perfectes condicions, i que feia funcions d'amagatall i de fresquera; i un altre, ja desaparegut, que va ser documentat durant l'enderrocament d'una casa al carrer Major de nom Cal Iaio. Can Vilalba pertanyia als senyors del castell de Voltrera, que al segle XVI eren els Despalau. A la primera meitat del segle XVII s'uniren amb els Amat, que esdevingueren marquesos de Castellbell i el Vilar. La construcció de Can Vilalba, als peus del castell, fou obra del virrei del Perú, Manuel d'Amat i Junyent, que, des de Lima estant, el 1767, trameté els plànols i els cabals necessaris al seu germà, Josep d'Amat i Junyent, marquès de Castellbell i senyor de Voltrera. El 1777, quan el virrei Amat tornà d'Amèrica i, abans d'anar a Montserrat, s'adreçà a Can Vilalba, el casal i la capella ja devien estar construïts. Més tard, passà a ésser la casa de la Marquesa de Vilalba.

Bibliografia

CATALÀ, Pere (1967): "Castell de Voltrera", dins de Els castells catalans, Ed. Rafael Dalmau, pp. 335-340.

GUIX, Joan Carles (2007): Informe del tècnic de Medi Ambient núm. 070412-01 de 12-04-2007, sobre dos hipogeus singulars del terme municipal d'Abrera. Inèdit. Ajuntament d'Abrera.

PAGÈS, Montserrat (1992): "Sant Pere de Voltrera", dins de Catalunya Romànica, vol. XX: El Barcelonès, El Baix Llobregat, El Maresme. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, pp. 321-322.

PAGÈS, Montserrat (1992a): Art romànic i feudalisme al Baix Llobregat, Publicacions de l'Abadia de

Montserrat, p.168.

SALES, Jordina (e. p.): "L'hipogeu de Can Torrents i els hipogeus de Sant Boi de Llobregat, dins de les Actes de les II Jornades d'Arqueologia del Baix Llobregat. Sant Boi de Llobregat.

